

Utformning av tilläggsupplysningar 2013

– vägledning och exempel

RÅDET FÖR KOMMUNAL REDOVISNING

Förord

Resultat- och balansräkningarna i årsredovisningen ska visa kommunens samtliga intäkter, kostnader, tillgångar och skulder i sammandrag och i jämförelse med föregående år. Att presentationen görs i sammandrag innebär att olika poster slås samman i syfte att göra resultat- och balansräkningarna överskådliga och lättlästa. Samtidigt som kraven på överskådlighet förutsätter sammanslagningar kräver god redovisningssed att viktiga poster specificeras och preciseras. Detta är av särskild vikt då den normering och reglering som styr den kommunala redovisningen är principbaserad. Noter och tilläggsupplysningar behövs följaktligen för att årsredovisningen som helhet ska ge en rättvisande bild av resultat och ställning.

Genomförda praxisundersökningar har visat på bristande följsamhet och stor variation i utformning av de notupplysningar som är obligatoriska enligt Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer. I syfte att öka följsamheten och förbättra jämförbarheten har Rådet för kommunal redovisning låtit utarbeta denna vägledning med exempel på hur notupplysningarna kan utformas. Vägledningen i sig är inte normerande, utan den normerande texten finns i respektive rekommendation. I förhållande till föregående skrift har denna skrift kompletterats med exempel på tilläggsupplysningar till de finansiella rapporterna som inte behandlats i våra rekommendationer. Föreliggandeskrift har tagits fram av Ola Eriksson, Kommunalekonomernas förening, i samarbete och dialog med Rådet för kommunal redovisnings expertgrupp. Den ersätter tidigare idéskrift från 2010: Utformning av tilläggsupplysningar – vägledning och exempel.

Stockholm den 15 oktober 2013

Nicholas Prigorowsky

Ordförande i Rådet för kommunal redovisning

Innehållsförteckning

INLEDNING	5
LÄSANVISNINGAR	6
ALLMÄNT OM TILLÄGGSSUPPLYSNINGAR	6
EXEMPELSAMLING	7
1. UPPLYSNINGAR OM REDOVISNINGSPRINCIPER	8
2. RESULTATRÄKNING MED NOTER	13
3. BALANSRÄKNING MED NOTER	19
4. KASSAFLÖDESRAPPORT	33
5. REKOMMENDATION 2.1	37
Särskild avtalspension och visstidspension	
6. REKOMMENDATION 3.1	41
Redovisning av extraordinära poster och upplysningar för jämförelseändamål	
7. REKOMMENDATION 4.2	45
Redovisning av skatteintäkter	
8. REKOMMENDATION 6.2	47
Redovisning av bidrag till infrastrukturella investeringar	
9. REKOMMENDATION 8.2	49
Sammanställd redovisning	
10. REKOMMENDATION 10.1	53
Avsättningar och ansvarsförbindelser	
11. REKOMMENDATION 11.1	57
Materiella anläggningstillgångar	
12. REKOMMENDATION 12.1	63
Redovisning av immateriella tillgångar	
13. REKOMMENDATION 13.2	67
Redovisning av hyres-/leasingavtal	
14. REKOMMENDATION 14.1	71
Byte av redovisningsprinciper, ändringar i uppskattningar och bedömningar samt rättelser av fel	
15. REKOMMENDATION 15.1	75
Redovisning av lånekostnader	
16. REKOMMENDATION 16.2	77
Redovisning av kassaflöden	
17. REKOMMENDATION 17	79
Värdering och upplysningar om pensionsförpliktelser	
18. REKOMMENDATION 18	83
Redovisning av intäkter	
19. REKOMMENDATION 19	85
Nedskrivningar	
20. REKOMMENDATION 20	87
Redovisning av finansiella tillgångar och finansiella skulder	
21. REKOMMENDATION 21	89
Redovisning av derivat och säkringsredovisning	

Inledning

Denna skrift riktar sig till dig som arbetar med utformningen av årsredovisningen. Skriften ska ses som ett stöd för utformning av notupplysningar och upplysningar om redovisningsprinciper som är obligatoriska enligt Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer.

Skriften innehåller också exemplifieringar av noter och tilläggsupplysningar som inte baseras på krav i Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer, men som bör finnas med i årsredovisningen enligt god redovisningssed.

De beloppsgränser, procentsatser mm som anges i exempelsamlingen ska inte på något sätt ses som rekommendationer. De finns endast där för att göra exemplet tydligare. Exemplet som redovisas är inget verkligt bokslut, beloppen är endast ditlagda som illustrationer, vilket innebär att de belopp som redovisas, inte alltid hänger ihop mellan de olika rapporterna.

Exempelsamlingen bygger på att Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer efterlevs. Om avvikelse sker från Rådets rekommendationer ska upplysning om detta samt skälen för avvikelsen anges i årsredovisningen enligt 1 kap. 3 § lagen (1997:614) om kommunal redovisning. Det är också önskvärt att vid eventuell avvikelse att avvikelsens påverkan på resultat och ställning anges.

Obligatoriska upplysningar som skall redovisas i förvaltningsberättelsen behandlas inte i denna skrift. Krav på sådana upplysningar finns förutom i lag om kommunal redovisning i rekommendationerna:

- 7.1 Upplysningar om pensionsmedel och pensionsförpliktelser
- 8.2 Sammanställd redovisning.

Läsanvisningar

Skriften inleds i avsnitt 1-3 med exempel på resultaträkning, balansräkning och kassaflödesrapport med tillhörande noter. Exemplifieringen avser både obligatoriska uppgifter enligt Rådets rekommendationer och sådana uppgifter som ska redovisas enligt god redovisningssed.

I avsnitt 4 lämnas exempel på upplysningar om redovisningsprinciper. Efterföljande avsnitt 5-20 behandlar de upplysningskrav som finns i Rådets rekommendationer, med utdrag ur rekommendationstexten, exempel och kommentarer.

Allmänt om tilläggsupplysningar

Vid avgörande av vilka upplysningar, förutom de obligatoriska, som ska lämnas är det eventuella läsares behov av uppgifter för att förstå och analysera redovisningen som ska vara vägledande. Val av detaljeringsgrad i form av specifikation och avrundning måste bedömas utifrån den enskilda organisationens förutsättningar. Detsamma gäller behovet av verbala kommentarer.

En viktig utgångspunkt är också att upplysningarna lämnas på ett sådant sätt att de antingen finns i direkt anslutning till den redovisade posten eller att det finns en tydlig hänvisning till var kompletterande uppgifter finns.

Vissa upplysningar ska enligt lagstiftning och rekommendationer lämnas i förvaltningsberättelsen. Det finns naturligtvis inget som hindrar att man förutom att lämna dem i förvaltningsberättelsen också lämnar dem bland noterna eller redovisningsprinciperna.

1

Upplysningar om redovisningsprinciper

Upplysningar om redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagen om kommunal redovisning och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning vilket bl.a. innebär att: (Om principerna hade varit oförändrade jämfört med föregående år, så skulle det ha angetts här).

Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska tillgångarna kommer att tillgodogöras kommunen och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta.

Tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärde där inget annat anges. Periodisering av inkomster och utgifter har skett enligt god redovisningssed.

Värdering av kortfristiga placeringar har gjorts post för post till det lägsta av verkligt värde och anskaffningsvärdet.

Förändrade redovisningsprinciper

Från och med 2013 tillämpas RKR 18 Redovisning av intäkter. Rekommendationen innebär att statsbidrag till anläggningstillgångar och anslutningsavgifter periodiseras över respektive anläggningstillgångs nyttjandeperiod. Ackumulerat överskott i VA-verksamheten har omklassificerats från eget kapital till långfristig skuld.

Omklassificeringen av statsbidrag innebär att anskaffningsvärdet för anläggningstillgångar samt ackumulerade avskrivningar ökat och att en motsvarande skuld redovisas bland långfristiga skulder. Årets avskrivningar och verksamhetens intäkter har på grund av principändringen ökat med 0,5 mnkr resultatet har dock ej påverkats.

För VA-verksamheten innebär förändringen att totalt 46 mnkr omklassificerats till långfristig skuld. Principförändringen innebär en påverkan på årets resultat med 1,5 mnkr.

Jämförelsetalen för föregående år har omräknats enligt den nya principen.

Sammanställd redovisning

I den kommunala koncernen ingår samtliga bolag och kommunalförbund där kommunen har minst 20 % inflytande i. Inga förändringar har skett under året i kommunkoncernens sammansättning. Kommunkoncernens medlemmar och ägarandelar framgår av figur på sid x.

Jämförelsestörande poster

Jämförelsestörande poster särredovisas när dessa förekommer i not till respektive post i resultaträkningen och/eller i kassaflödesrapporten.

Som jämförelsestörande betraktas poster som är sällan förekommande och överstiger 10 mnkr. Dessutom redovisas alltid kommunens realisationsvinster vid fastighetsförsäljningar samt kostnader och intäkter för tomtförsäljning i samband med markexploatering som jämförelsestörande.

Intäkter

Skatteintäkter

Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baseras på SKL:s decemberprognos i enlighet med rekommendation RKR 4.2. Efter bokslutets upprättande har SKL publicerat en ny prognos i februari som pekar på ett utfall som avviker från tidigare prognos med X tkr.

Övriga intäkter

Investeringsbidrag, anslutningsavgifter och gatukostnadsersättningar tas fr.o.m. 2013 upp som en förutbetalad intäkt och redovisas bland långfristiga skulder och periodiseras över anläggningens nyttjandeperiod. Tidigare redovisades dessa så att de reducerade det bokförda värdet. Jämförelsetalen för tidigare år har omräknats enligt den nya principen.

Kostnader

Avskrivningar

Avskrivning av materiella anläggningstillgångar görs för den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning baserat på anskaffningsvärdet exklusive eventuellt restvärde. På tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs emellertid inga avskrivningar.

Avskrivningstider

Följande avskrivningstider tillämpas normalt i kommunen: 3, 5, 10, 15, 20, 30, 50 år

En samlad bedömning av nyttjandeperioden för respektive tillgångstyp görs. Tillgångstypen skrivs sedan av på den närmast lägre avskrivningstiden.

För tillgångar med identifierbara komponenter som har olika nyttjandeperiod där varje komponents anskaffningsvärde uppgår till minst 100 000 kr tillämpas komponentavskrivning.

För tillgångar där nyttjandeperioden styrs i avtal (t.ex. leasing) används den planerade verkliga nyttjandeperioden som avskrivningstid.

För tillgångar med ett anskaffningsvärde överstigande 500 000 kr och en nyttjandeperiod understigande 15 år görs en mer individuell bedömning av nyttjandeperioden, vilken därmed kan avvika från kommunens normala avskrivningstider.

Omprövning av nyttjandeperioden sker om det finns omständigheter som pekar på att det är nödvändigt (t.ex. verksamhetsförändringar, teknikkiftet, organisationsförändringar). Normalt omprövas dock inte tillgångars nyttjandeperiod om avskrivningstiden är 10 år eller längre och det bokförda restvärdet understiger 500 000 kr.

För tillgångar med en nyttjandeperiod överstigande 15 år görs dock alltid en omprövning vid större reparations- eller ombyggnadsåtgärder eller när halva respektive två tredjedelar av ursprungligt bedömd nyttjandetid förflutit. Om en ny bedömning av nyttjandeperioden avviker från tidigare fastställd avskrivningstid ändras avskrivningstiden alltid om den bedöms vara kortare. Bedöms nyttjandetiden vara längre ändras den normalt bara om det oavskrivna beloppet för tillgången överstiger 500 000 kr.

Avskrivningsmetod

I normalfallet tillämpas linjär avskrivning, dvs. lika stora nominella belopp varje år. Avskrivning påbörjas när tillgången tas i bruk.

Andra metoder används i speciella fall när dessa bättre återspeglar tillgångens förbrukning och tillgången har ett värde som överstiger 100 000 kr. Ett sådant exempel är anläggning för deponi där en produktionsberoende avskrivningsmetod tillämpas, vilket innebär att avskrivning görs i den takt som deponin tas i anspråk.

Gränsdragning mellan kostnad och investering

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med en nyttjandeperiod om minst 3 år klassificeras som anläggningstillgång om beloppet överstiger gränsen för mindre värde. Gränsen för mindre värde har satts till 22 000 kr och gäller som gemensam gräns för materiella- och immateriella tillgångar och därmed också för finansiella leasingavtal.

Finansiella tillgångar

Kommunens pensionsmedelsportfölj är klassificerad som omsättningstillgång. Portföljens förvaltning regleras i av fullmäktige antaget reglemente KF §208/2010. Samtliga placeringsmedel är värderade till det lägsta av anskaffningsvärdet och försäljningsvärdet.

Anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar

Anskaffningsvärde

Investeringsbidrag, anslutningsavgifter och gatukostnadsersättningar tas fr.o.m. 2013 upp som en förutbetalad intäkt och periodiseras över anläggningens nyttjandeperiod. Tidigare redovisades dessa så att de reducerade anskaffningsvärdet. Jämförelsetalen för tidigare år har omräknats enligt den nya principen.

I anskaffningsvärdet för större investeringar som överstiger 1 mnkr och pågår under minst 6 månader ingår lånekostnader. Under 2013 har kommunens genomsnittliga ränta på utestående lån använts 4,2 % (3,87 %). Under året har totalt räntor på 1 245 000 kr (745 000 kr) aktiverats.

I anskaffningsvärdet för deponianläggningar ingår avsättning för återställande. Se avsnittet avsättningar.

Avsättningar

Avsättningar för deponi har tagits upp till det belopp som bedöms krävas för att reglera förpliktelsen på balansdagen. Beloppet baserar sig på en projektering som gjordes 2006. Kalkylen har därefter uppdaterats årligen. Åtagandet är nuvärdesberäknat med en ränta på 4 %. En ny projektering av det slutliga återställandet pågår för närvarande och kan komma att leda till ökade kostnader, samtidigt som användningstiden för deponin kan komma att utökas med 5-10 år.

Åtgärder för omstrukturering i bostadsbolaget avser kostnader för avveckling av personal och är beräknad utifrån avtalsenliga avgångsvederlag i 2013 års löneläge. Ett nytt löneavtal under 2014 kan komma att öka beloppet om avveckling inte skett innan dess.

Kommunens avsättning för utträde ur räddningstjänstförbundet är beloppsmässigt reglerad i avtal. Förhandlingar pågår dock om tidpunkten.

Pensioner

Förpliktelser för pensionsåtaganden för anställda i kommunen är beräknade enligt RIPS07. Pensionsåtaganden för anställda i de företag som ingår i kommunkoncernen redovisas enligt BFN K3.

Förpliktelser för särskild avtals/ålderspensioner som inte regleras enligt RIPS07 är nuvärdesberäknade med en kalkylränta på 2 %. För avtal med samordningsklausul utgår beräkningen från de förhållanden som är kända vid bokslutstillfället. Om inget annat är känt görs beräkningen utifrån att ingen samordning kommer att ske.

Visstidsförordnanden som ger rätt till särskild avtalspension redovisas som avsättning när det är troligt att de kommer att leda till utbetalningar. Avtal som inte lösts ut redovisas som ansvarsförbindelse.

2

Resultaträkning
med noter

Resultaträkning

Resultaträkning	Not	Kommunen		Kommunkoncernen*	
		2013	2012	2013	2012
Miljoner kronor					
Verksamhetens intäkter	1,9	240	190	340	270
Verksamhetens kostnader	2,9	-825	-780	-1055	-1000
Avskrivningar	3	-20	-20	-76	-48
<i>Verksamhetens nettokostnader</i>		-605	-610	-791	-778
Skatteintäkter	4	500	506	500	506
Generella statsbidrag och utjämning	5	200	200	200	200
Finansiella intäkter	6	12	7	7	3
Finansiella kostnader	7	-10	-9	-35	-30
<i>Resultat före extraordinära poster</i>		97	94	-119	-99
Extraordinära intäkter	8	100	0	0	0
Extraordinära kostnader	9	0	0	0	50
Årets resultat		197	94	-119	-49

* Koncerninterna ekonomiska förhållanden framgår av not 27

Not 1 Verksamhetens intäkter	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2013	2012	2013	2012
Försäljningsintäkter	30	30	50	45
Taxor och avgifter	50	45	50	45
Hyor och arrenden	10	10	50	45
Bidrag	60	55	60	55
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	10	10	20	15
Exploateringsintäkter	5	5	5	5
Realisationsvinster	15	15	45	40
Försäkringsersättningar	40	0	40	0
Övriga intäkter	20	20	20	20
Summa verksamhetens intäkter	240	190	340	270

I verksamhetens intäkter 2013 för kommunen ingår jämförelsestörande poster på 40 miljoner kronor, se not 9.

Not 2 Verksamhetens kostnader	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2013	2012	2013	2012
Löner och sociala avgifter	480	470	600	580
Pensionskostnader	50	45	60	55
Inköp av anläggnings och underhållsmaterial	15	15	30	30
Bränsle energi och vatten	15	15	90	85
Köp av huvudverksamhet	80	80	80	80
Lokal- och markhyror*	30	30	40	35
Övriga tjänster	100	90	120	100
Lämnade bidrag	20	20	20	20
Realisationsförluster och utrangeringar	25	5	0	0
Bolagsskatt	0	0	5	5
Övriga kostnader	10	10	10	10
Summa verksamhetens kostnader	825	780	1055	1000
* Upplysning om leasing lämnas i not 25				
I verksamhetens kostnader 2013 för kommunen ingår jämförelsestörande poster på 28 miljoner kronor, se not 9.				

Kommentar: Specifikation av kommunkoncernens resultat och balansposter ska vara av samma typ som kommunens och ställas upp intill dessa enligt rekommendation 8:2, se vidare avsnitt 8.

Jämförelsestörande poster kan redovisas direkt i noten eller som i detta exempel i en egen not där både jämförelsestörande intäkter och kostnader redovisas tillsammans. Jämförelsestörande poster behandlas i avsnitt 5.

Uppgifter om operationell och finansiell leasing kan antingen lämnas i anslutning till denna not eller som i detta exempel i noten för övriga ansvarsförbindelser. Kraven på upplysningar om leasing och hyra behandlas i avsnitt 13.

	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2013	2012	2013	2012
Not 3 Avskrivningar				
Avskrivningar immateriella tillgångar	1	1	1	1
Avskrivning byggnader och anläggningar	10	10	30	25
Avskrivning maskiner och inventarier	8	9	20	22
Nedskrivningar	1	0	25	0
Summa avskrivningar	20	20	76	48
<i>För uppgift om avskrivningstider se avsnittet redovisningsprinciper</i>				
Nedskrivning av fastigheten Rådhuset har skett med 1 miljon kronor. Fastigheten är idag oanvänd och fullmäktige har beslutat att fastigheten ska försälgas. Nettoförsäljningsvärdet har efter en värdering av Mäklarbyrå AB bedömts understiga bokfört värde med en miljon kronor.				

Kommentar: Upplysningskrav om nedskrivningar behandlas i avsnitt 19.

	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2013	2012	2013	2012
Not 4 Skatteintäkter				
Preliminär kommunalskatt	480	500	480	500
Preliminär slutavräkning innevarande år	15	5	15	5
Slutavräkningsdifferens föregående år	5	1	5	1
Summa skatteintäkter	500	506	500	506

Kommentar: Upplysningskrav om skatteintäkter behandlas i avsnitt 6.

	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2013	2012	2013	2012
Not 5 Generella statsbidrag och utjämning				
Inkomstutjämningsbidrag	130	120	130	120
Kommunal fastighetsavgift	25	25	25	25
Bidrag för LSS-utjämning	20	20	20	20
Kostnadsutjämningsbidrag	5	15	5	15
Regleringsbidrag	20	20	20	20
Summa generella statsbidrag och utjämning	200	200	200	200

	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2013	2012	2013	2012
Not 6 Finansiella intäkter				
Utdelningar på aktier och andelar	5	1	4	1
Ränteintäkter	6	5	2	1
Övriga finansiella intäkter	1	1	1	1
Summa finansiella intäkter	12	7	7	3

	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2013	2012	2013	2012
Not 7 Finansiella kostnader				
Räntekostnader	5	4	30	25
Ränta på pensionsavsättningar	4	4	4	4
Övriga finansiella kostnader	1	1	1	1
Summa finansiella kostnader	10	9	35	30

	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2013	2012	2013	2012
Not 8 Extraordinära poster				
Översvämningsskador bostadsområdet Sumpmarken	0	0	0	50
Realisationsvinst vid försäljning av Energiverket AB till Stadshus AB	100	0	0	0
Summa extraordinära poster	100	0	0	50

	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2013	2012	2013	2012
Not 9 Jämförelsestörande poster				
Brandbackens skola				
Försäkringsersättning	40		40	
Utrangering	-24		-24	
Övriga kostnader	-4		-4	
Summa jämförelsestörande poster	12	0	12	0
Brandbackens skola brann ner i maj 2013. Skolan kommer inte att byggas upp igen. För skadan har en försäkringsersättning på 40 miljoner kronor betalats ut. Skolan med inventarier hade ett bokfört värde på 24 miljoner kronor. Övriga kostnader avser rivning och sanering samt kostnader för tillfälliga ersättningslokaler.				

Kommentar:

Upplysningskrav om jämförelsestörande poster behandlas i avsnitt 6.

3

Balansräkning
med noter

Balansräkning

Balansräkning	Kommunen		Kommunkoncernen*			
	Miljoner kronor	Not	2013	2012	2013	2012
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR						
Immateriella anläggningstillgångar	10	3	4	5	5	
Materiella anläggningstillgångar	11					
Mark, byggnader, tekniska anläggningar		380	321	600	450	
Maskiner och inventarier		96	82	235	200	
Övriga materiella anläggningstillgångar		10	8	10	8	
Finansiella anläggningstillgångar	12	26	26	1	1	
Summa anläggningstillgångar		515	441	851	664	
BIDRAG TILL STATLIG INFRASTRUKTUR	13	5	10	5	10	
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR						
Förråd m.m.	14	14	15	26	20	
Fordringar	15	54	38	66	52	
Kortfristiga placeringar	16	90	90	90	90	
Kassa, bank	17	20	15	35	25	
Summa omsättningstillgångar		178	158	217	187	
Summa tillgångar		698	609	1073	861	
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER						
Eget kapital	18					
Årets resultat		197	94	-119	-49	
Resultatutjämningsreserv		20	0	20	0	
Övrigt eget kapital		192	118	329	349	
Summa eget kapital		409	212	230	300	
Avsättningar						
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	19	71	62	78	65	
Andra avsättningar	20	22	21	22	23	
Skulder						
Långfristiga skulder	21	271	282	671	373	
Kortfristiga skulder	22	40	32	72	100	
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		813	609	1073	861	

Miljoner kronor	Not	Kommunen		Kommunkoncernen*	
		2013	2012	2013	2012
PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER					
Panter och därmed jämförliga säkerheter	23	0	0	20	20
Ansvarsförbindelser					
Pensionsförpliktelser som inte har tagits upp bland skulderna eller avsättningarna	24	554	547	554	547
Övriga ansvarsförbindelser	25	25	25	25	25
Leasing	26				
* Koncerninterna ekonomiska förhållanden framgår av not 27					

Not 10 Immateriella tillgångar	Kommunen		Kommunkoncernen*	
	2013	2012	2013	2012
Internt upparbetade IT system för energidebitering				
Anskaffningsvärde	0	0	15	15
Ackumulerade avskrivningar	0	0	6	3
Ackumulerade nedskrivningar	0	0	0	0
Bokförtvärde	0	0	9	12
Avskrivningstid			5år	5år
Förvärvade IT-licenser				
Anskaffningsvärde	5	5	7	7
Ackumulerade avskrivningar	2	1	3	2
Ackumulerade nedskrivningar				
Bokförtvärde	3	4	5	5
Avskrivningstid	3-7 år	3-7 år	3-7 år	3-7 år
Imateriella tillgångar	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2013	2012	2013	2012
Redovisat värde vid årets början	4	5	17	22
Årets investeringar				
Utrangeringar och avyttringar				
Årets nedskrivningar				
Återförda nedskrivningar				
Årets avskrivningar	-2	-1	-4	-5
Övriga förändringar				
Redovisat värde vid årets slut	2	4	13	17

BALANSRÄKNING MED NOTER

Not 11 Materiella anläggningstillgångar	Kommunen				Kommunkoncernen			
	Totalt		Därav finansiell leasing		Totalt		Därav finansiell leasing	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012
Mark, byggnader och tekniska anläggningar								
Anskaffningsvärde	781	701	80	-	1 401	1 200	-	-
Ackumulerade avskrivningar	-323	-330	-1	-	-723	-700	-	-
Ackumulerade nedskrivningar	-78	-50			-78	-50		
Bokfört värde	380	321	79	-	600	450	-	-
Avskrivningstider	15-50 år	15-50 år	20 år	20 år	10-50 år	10-50 år		

Linjär avskrivning tillämpas för samtliga tillgångar utom för anläggningar för deponi, se avsnittet redovisningsprinciper

	Totalt		Därav finansiell leasing		Totalt		Därav finansiell leasing	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012
	Maskiner och inventarier							
Anskaffningsvärde	120	102	-	-	310	260	25	25
Ackumulerade avskrivningar	-18	-15	-	-	-62	-50	-10	-5
Ackumulerade nedskrivningar	-6	-5	-	-	-13	-10	-	-
Bokfört värde	96	82	-	-	235	200	15	20
Avskrivningstider	15-50 år	15-50 år			10-50 år	10-50 år	5 år	5 år

Linjär avskrivning tillämpas för samtliga maskiner och inventarier

	Totalt		Därav finansiell leasing		Totalt		Därav finansiell leasing	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012
	Övriga materiella anläggningstillgångar							
Anskaffningsvärde	10	8	-	-	10	8	-	-
Ackumulerade avskrivningar	-	-	-	-	-	-	-	-
Ackumulerade nedskrivningar	-	-	-	-	-	-	-	-
Bokfört värde	10	8	-	-	10	8	-	-
Avskrivningstider	15-50 år	15-50 år	20 år	20 år	10-50 år	10-50 år		

Pågående investeringar avskrivs ej.

	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2013	2012	2013	2012
Mark, byggnader och tekniska anläggningar				
Redovisat värde vid årets början	321	343	450	481
Investeringar	110	30	231	40
Redovisat värde av avyttringar och uttrangerade anläggningstillgångar	-2	-8	-2	-8
Nedskrivningar	-28	-26	-28	-26
Återförda nedskrivningar	-	2	-	2
Avskrivningar	-21	-20	-51	-48
Överföring från eller till annat slag av tillgång	-	-	-	8
Övriga förändringar	-	-	-	1
Redovisat värde vid årets slut	380	321	600	450
Maskiner och inventarier				
Redovisat värde vid årets början	82	70	200	194
Investeringar	19	20	63	42
Redovisat värde av avyttringar och uttrangerade anläggningstillgångar	-	-1	-4	-10
Nedskrivningar	-1	-3	-3	-6
Återförda nedskrivningar	-	-	-	-
Avskrivningar	-4	-4	-21	-20
Redovisat värde vid årets slut	96	82	235	200
Övriga materiella anläggningstillgångar				
Redovisat värde vid årets början	8	16	8	16
Investeringar	2	0	2	0
Överföring från eller till annat slag av tillgång	-	-8	-	-8
Redovisat värde vid årets slut	10	8	10	8

Kommentar:

Upplyningskrav om materiella anläggningstillgångar behandlas i avsnitt 11.

BALANSRÄKNING MED NOTER

	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2013	2012	2013	2012
Not12 Finansiella anläggningstillgångar				
Aktier i Stadshus AB	25	25		
Andelar i Kommuninvest ekonomisk förening	1	1	1	1
Redovisat värde vid årets slut	26	26	1	1

	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2013	2012	2013	2012
Not 13 Bidrag till statlig infrastruktur				
Bidrag nya järnvägen	5	10	5	10
<p>Kommunfullmäktige beslutade i januari 2010 att medfinansiera ny järnvägssträckning genom kommunen med 25 miljoner kronor. Bidraget redovisas i balansräkningen och upplöses på 5 år.</p>				

	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2013	2012	2013	2012
Not 14 Förråd m.m.				
Tomtmark för försäljning	14	15	14	15
Flislager			12	5
Redovisat värde vid årets slut	14	15	26	20

	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2013	2012	2013	2012
Not 15 Fordringar				
Kundfordringar	10	14	15	15
Statsbidragsfordringar	2	2	2	2
Skattefordringar	4	4	4	4
Förutbetalda kostnader/upplupna intäkter	37	16	42	27
Övriga kortfristiga fordringar	1	2	3	4
Redovisat värde vid årets slut	54	38	66	52

	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2013	2012	2013	2012
Not 16 Kortfristiga placeringar				
Räntefonden AA	50	50	50	50
Aktiefonden BB	40	40	40	40
Redovisat värde vid årets slut	90	90	90	90
Marknadsvärden				
Räntefonden AA	60	50	60	50
Aktiefonden BB	45	40	45	40
Marknadsvärde vid årets slut	105	90	105	90
Orealiserad kursvinst	15	0	15	0

	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2013	2012	2013	2012
Not 17 Kassa bank				
Bank	20	15	35	25
<i>Kommunen har en checkkredit på 20 miljoner kronor som ej var utnyttjad vid bokslutstillfället.</i>				

	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2013	2012	2013	2012
Not 18 Eget kapital				
<i>Fullmäktige har under 2013 beslutat att avsätta 20 miljoner kronor av tidigare års resultatutjämningsreserven.</i>				

	Kommunen		Kommunkoncernen	
Not 19 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	2013	2012	2013	2012
Specifikation - Avsatt till Pensioner				
Särskild avtals/ålderspension	15	14	20	19
Förmånsbestämd/kompl pension	14	10	15	9
Ålderspension	14	10	15	9
Pension till efterlevande	14	16	13	15
Summa pensioner	57	50	63	52
Löneskatt	14	12	15	13
Summa avsatt till pensioner	71	62	78	65
Antal visstidsförordnanden				
Politiker	4	3	4	3
Tjänstemän	1	1	7	7
Beräkningsgrund för pensioner framgår av avsnittet Redovisningsprinciper se sid xx				
Avsatt till pensioner				
Ingående avsättning	62	53	65	49
Nya förpliktelser under året	8	8	13	15
Varav				
Nyintjänad pension	5	5	9	11
Ränte och basbeloppsuppräknning	1	1	1	1
Ändring av försäkringstekniska grunder	1	1	1	1
Pension till efterlevande	1	1	1	1
Övrig post			1	1
Årets utbetalningar	-1	-1	-3	-2
Förändring av löneskatt	2	2	3	3
Summa avsatt till pensioner	71	62	78	65
Aktualiseringsgrad	75%	75%	75%	75%
Beräkningsgrund för pensioner framgår av avsnittet Redovisningsprinciper se sid xx				

Kommentar:

Upplyningskrav om pensioner behandlas i avsnitt 5 och 17.

Not 20 Övriga avsättningar	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2013	2012	2013	2012
Avsatt för återställande av deponi *)				
Redovisat värde vid årets början	21	20	21	20
Nya avsättningar	3	0	3	0
lanspråktaga avsättningar	-8	0	-8	0
Outnyttjade belopp som återförts	0	0	0	0
Förändring av nuvärdet	1	1	1	1
Utgående avsättning	17	21	17	21
Avsatt för omstruktureringsåtgärder **)				
Redovisat värde vid årets början	-	-	2	2
Nya avsättningar	5	0	5	0
lanspråktaga avsättningar	-	-	-1	-
Outnyttjade belopp som återförts	-	-	-1	-
Utgående avsättning	5	0	5	2
Summa övriga avsättningar	22	21	22	23
<p>*) Avsättningen avser återställande av deponin x-tippen. Återställandet påbörjas 2010 och beräknas pågå tom 2015.</p> <p>***) Avser dels avsättning för omstrukturering av bostadsbolaget som slutförts under 2013 och dels en ny avsättning 2013 för avveckling av kommunens medlemskap i Räddningstjänstförbundet som beräknas att slutföras under 2014 eller 2015. Uträdesavgiften är fastställd i avtal med övriga medlemmar i förbundet.</p>				

Upplyningskrav om avsättningar behandlas i avsnitt 10.

	Kommunen		Kommunkoncernen	
Not 21 Långfristiga skulder	2013	2012	2013	2012
Lån i banker och kreditinstitut	100	100	400	100
Förutbetalda intäkter som regleras över flera år				
Investeringsbidrag	88	83	188	174
återstående antal år (vägt snitt)	13	14	6	7
Gatukostnadsersättningar	13	12	13	12
återstående antal år (vägt snitt)	27	28	27	28
Anslutningsavgifter	70	87	70	87
återstående antal år (vägt snitt)	22	19	22	19
Summa förutbetalda intäkter	171	182	271	273
Summa långfristiga skulder	271	282	671	373
<p>Investeringsbidrag, gatukostnadsersättningar och anslutningsavgifter periodiseras linjärt under samma nyttjandetid som motsvarande tillgång har. I lån till banker och kreditinstitut ingår skuld för finansiella leasingavtal med 70 Mnkr</p>				
	Kommunen		Kommunkoncernen	
Uppgifter om lån i banker och kreditinstitut	2013	2012	2013	2012
Genomsnittlig ränta	3,80%	3,50%	3,80%	3,50%
Genomsnittlig räntebindningstid	150 dagar	30 dagar	150 dagar	30 dagar
Lån som förfaller inom				
1 år	50		50	
2-3 år	30	80	30	80
3-5 år	20	20	20	20
Kommunen har avtal med banken om refinansiering av lån med kortare återstående löptid än 1 år.				

Kommentar: Upplysningskrav om finansiella skulder behandlas i avsnitt 20. Upplysningskrav om periodiserade intäkter behandlas i avsnitt 18.

	Kommunen		Kommunkoncernen	
Not 22 Kortfristiga skulder	2013	2012	2013	2012
Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder	20	15	54	85
Leverantörsskulder	40	35	62	47
Moms och punktskatter	1	1	1	1
Personalens skatter, avgifter och löneavdrag	19	17	34	30
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	20	17	18	15
Summa kortfristiga skulder	40	32	72	100

Not 23 Panter och därmed jämförliga säkerheter	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2013	2012	2013	2012
Fastighetsinteckningar	0	0	20	20

Not 24 Pensionsförpliktelser som inte har tagits upp bland skulderna eller avsättningarna	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2013	2012	2013	2012
Ingående ansvarsförbindelse	440	420	440	420
Aktualisering	1	15	1	15
Ränteuppräknig	7	6	7	6
Basbeloppsuppräknig	8	7	8	7
Ändringar av försäkringstekniska grunder	-	-	-	-
Övrig post	-	-	-	-
Årets utbetalningar	-10	-8	-10	-8
Summa pensionsförpliktelser	446	440	446	440
Löneskatt	108	107	108	107
Utgående ansvarsförbindelse	554	547	554	547
Beräkningsgrund för pensioner framgår av avsnittet Redovisningsprinciper se sid xx				

Kommentar: Upplysningskrav om pensioner behandlas i avsnitt 17.

Not 25 Övriga ansvarsförbindelser	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2013	2012	2013	2012
Borgensåtaganden				
Folketshusföreningen	25	25	25	25
<p>Folketshusföreningen har förbrukat sitt eget kapital. En avveckling av verksamheten pågår. I skrivande stund går det inte avgöra om tillgångarna täcker skulderna. Som mest kan kommunen tvingas infria borgen med 25 mnkr men sannolikt är att huvudelen av skulderna kan finansieras med befintliga tillgångar.</p> <p>Kommunen har i december 2010, kf §207, ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtid förpliktelser. Samtliga 274 kommuner som per 2012-12-31 var medlemmar i Kommuninvest har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.</p>				

Kommentar: Upplysningskrav om ansvarsförbindelser behandlas i avsnitt 10.

Not 26 Leasing	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2013	2012	2013	2012
Finansiella leasingavtal över 3 år				
Fastigheter				
Totala minimileaseavgifter	145	150	-	-
Nuvärde minimileaseavgifter	60	59	-	-
Därav förfall inom 1 år	20	19	-	-
Därav förfall inom 1-5 år	30	28	-	-
Därav förfall senare än 5 år	10	12	-	-
Varaibla avgifter som ingår i periodens resultat	2	2	-	-
Maskiner och inventarier				
Totala minimileaseavgifter	15	16	28	32
Nuvärde minimileaseavgifter	12	14	23	25
Därav förfall inom 1 år	6	7	9	10
Därav förfall inom 1-5 år	6	7	10	11
Därav förfall senare än 5 år	-	-	4	4
Varaibla avgifter som ingår i periodens resultat	1	1	2	2
Ej uppsägningsbara operationella leasingavtal överstigande 3 år				
Minimileaseavgifter				
Med förfall inom 1 år	20	22	30	32
Med förfall inom 1-5 år	30	32	40	42
Med förfall senare än 5 år	160	160	190	200

Upplyningskrav om leasing behandlas i avsnitt 13.

Not 27 Koncerninterna förhållanden									
Enhet	Ägd andel	Ägartillskott		Koncernbidrag		Utdelning			
		Givna	Mottagna	Givna	Mottagna	Given	Mottagen		
Kommunen		2							
Stadshus AB	100%	30			33	1			1
Bostadsbolaget	100%		30						
Energibolaget	100%			33					
Räddningstjänstförbundet	25%		2						
Enhet	Ägd andel	Försäljning		Lån		Räntor och borgensavgifter		Borgen	
		Intäkt	Kostnad	Givare	Mottagare	Intäkt	Kostnad	Givare	Mottagare
Kommunen		26		100		4		1 500	
Stadshus AB	100%			100	100	4	4		1 000
Bostadsbolaget	100%	5			50		2		300
Energibolaget	100%		30		50		2		200
Räddningstjänstförbundet	25%		1						

4

Kassaflödesrapport med noter

KASSAFLÖDESRAPPORT

Kassaflödesrapport		Kommunen		Kommunkoncernen	
Miljoner kronor	Not	2013	2012	2013	2012
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat		197	94	-119	-49
Utbetalningar för ianspråktaga avsättningar	19, 20	-9	-1	-11	-2
Justering för ej likviditetspåverkande poster	28	-95	-97	-198	-124
<i>Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital</i>					
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	15	-16	10	-14	12
Ökning/minskning förråd och varulager	14	1	-1	-6	-1
Ökning/minskning kortfristiga skulder	22	8	5	-28	15
Kassaflöde från den löpande verksamheten		86	10	-376	-149
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investering i immateriella anläggningstillgångar		0	0	0	0
Investering i materiella anläggningstillgångar	29	-131	-50	-296	-82
Investeringsbidrag till materiella anläggningstillgångar		0	0	0	0
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	30	50	150	282	150
Investering i finansiella tillgångar	31	0	-50	0	-50
Försäljning av finansiella tillgångar		0	0	0	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-81	50	-14	18
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Nyupptagna lån		0	0	400	0
Amortering av skuld		0	0	0	0
Ökning av långfristiga fordringar		0	0	0	0
Minskning av långfristiga fordringar		0	0	0	0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		0	0	400	0
Årets kassaflöde		5	60	10	-131
Likvida medel vid årets början		105	45	115	246
Likvida medel vid årets slut		110	105	125	115

Not 28 Ej likviditetspåverkande poster	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2013	2012	2013	2012
Av- och nedskrivningar	-20	-20	-76	-48
Avsatt till pensioner	-10	-10	-16	-18
Övriga avsättningar	-9	-1	-9	-1
Förändring långfristiga peridiseringar	-11	-11	-2	-2
Upplösning av bidrag till statlig infrastruktur	-5	-5	-5	-5
Realisationsvinster	-40	-50	-90	-50
Summa ej rörelsekapitalpåverkande	-95	-97	-198	-124

Not 29 Investering i materiella tillgångar	2013	2012
Kommunen		
Exploatering hamnområdet	110	30
Maskiner inventarier mm	21	20
Bostadsbolaget		
Hamnskrapan	121	10
Maskiner inventarier mm	44	22
	296	82

Not 30 Försäljning av materiella tillgångar	Kommunen	
	2013	2012
Kommunen		
Byskolan	5	
Bostadsbolaget		
Bostadsområdet Nyhem	539	
	544	0

Not 31 Investering i finansiella tillgångar	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2013	2012	2013	2012
Anskaffning Räntefonden AA	50		50	

5

Rekommendation 2.1

Rekommendation 2.1

Särskild avtalspension och visstidspension

Upplysningskrav

De olika slag av pensionsförmåner som finns upptagna under posten avsättningar specificeras i en not till balansräkningen. I not anges även kompletterande information om antalet visstidsförordnanden och sär skilda villkor som avviker från vad som är normalt och kan leda till betydande ekonomiska konsekvenser.

Exempel

Notupplysning

	Kommunen		Kommunkoncernen	
Not 19 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelse	2013	2012	2013	2012
Specifikation - Avsatt till Pensioner				
Särskild avtals/ålderspension	15	14	20	19
Förmånsbestämd/kompl pension	14	10	15	9
Ålderspension	14	10	15	9
Pension till efterlevande	14	16	13	15
Summa pensioner	57	50	63	52
Löneskatt	14	12	15	13
Summa avsatt till pensioner	71	62	78	65
Antal visstidsförordnanden				
Politiker	4	3	4	3
Tjänstemän	1	1	7	7
Beräkningsgrund för pensioner framgår av avsnittet Redovisningsprinciper se sid xx				

Exempel

Upplysningar om redovisningsprinciper

Förpliktelser för pensionsåtaganden för anställda i kommunen är beräknade enligt RIPS07. Pensionsåtaganden för anställda i de företag som ingår i kommunkoncernen redovisas enligt Bokföringsnämndens Förpliktelser för särskild avtals/ålderspension som inte regleras enligt RIPS07 är nuvärdesberäknade med en kalkylränta på 2 %. För avtal med samordningsklausul utgår beräkningen från de förhållanden som är kända vid bokslutstillfället. Om inget annat är känt görs beräkningen utifrån att ingen samordning kommer att ske.

Visstidsförordnanden som ger rätt till särskild avtalspension redovisas som avsättning när det är troligt att de kommer att leda till utbetalningar. Avtal som inte lösts ut redovisas som ansvarsförbindelse.

Kommentar

Observera att förtroendevalda som har uppdrag på en betydande del av heltid normalt har rätt till pension enligt Bestämmelser om pension och avgångsersättning för förtroendevalda (PBF). De ska därmed ingå i beräkningen av pensionsåtagande som ansvarsförbindelse eller avsättning och ska ingå i siffran för vistidsförordnanden.

Ytterligare upplysningskrav om pensioner regleras i rekommendation 17. Se avsnitt 17.

REKOMMENDATION 2.1

Rekommendation 3.1

Rekommendation 3.1

Redovisning av extraordinära poster och upplysningar för jämförelseändamål

Upplysningskrav

Extraordinära intäkter och kostnader redovisas på separat rad i resultaträkningen. För varje enskild extraordinär intäkt eller kostnad ska i not anges hur stor den är och vad den hänför sig till.

Upplysningar om resultateffekten av händelser eller transaktioner som är jämförelsestörande ska lämnas på något av följande sätt:

- 1) i not till berörda resultatposter i resultaträkningen
- 2) genom särredovisning direkt i resultaträkningen i en egen post. Av rubriceringen ska framgå vad posten avser.

Om det finns flera jämförelsestörande poster på samma resultatnivå kan de slås samman under rubriken Jämförelsestörande poster. De ingående delkomponenterna ska i så fall specificeras i not med intäkter och kostnader var för sig.

Exempel Notupplysningar extraordinärt

	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2013	2012	2013	2012
Specifikation - Extraordinära intäkter				
Realisationsvinst vid försäljning av Energiverket AB till Stadshus AB	100	-	-	-

Exempel Notupplysningar jämförelsestörande

	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2013	2012	2013	2012
Jämförelsestörande poster				
Verksamhetens kostnader				
Kostnad för försålda tomter	2 000	50	2 000	50
Verksamhetens intäkter				
Intäkter försålda tomter	20 000	500	20 000	500
Reavinster fastighetsförsäljningar	1 000	11 500	8 350	14 500
Ersättning för översvämnings-skador	10 500		13 500	

Exempel**Upplysningar om redovisningsprinciper**

Jämförelsestörande poster särredovisas när dessa förekommer i not till respektive post i resultaträkningen och/eller i kassaflödesrapporten.

Som jämförelsestörande betraktas poster som är sällan förekommande och överstiger 10 mnkr. Dessutom redovisas alltid som jämförelsestörande.

Kommentar

Det finns inget krav i rekommendationen att ange sina kriterier för vad som är jämförelsestörande, men det underlättar naturligtvis för läsaren om dessa kriterier anges öppet. För att säkerställa kontinuitet och jämförbarhet kan det vara lämpligt att komplettera en beloppsgräns eller procentsats som gräns med att vissa poster alltid redovisas som jämförelsestörande.

REKOMMENDATION 3.1

7

Rekommendation 4.2

Rekommendation 4.2

Redovisning av skatteintäkter

Upplysningskrav

Redovisad skatteintäkt ska specificeras i en not.

Redovisad skatteintäkt består av tre olika delar:

1. Preliminära skattebetalningar som kommit kommunen eller landstinget tillgodo under året.
2. Prognos för slutavräkning. Detta innebär för varje år att en upplupen eller förutbetald intäkt redovisas beroende på prognosens utfall.
3. Differens mellan den slutliga taxeringen och den redovisade skatteintäkten för föregående inkomstår.

Exempel

Notupplysning

Not 4 Skatteintäkter	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2013	2012	2013	2012
Preliminär kommunalskatt	480	500	480	500
Preliminär slutavräkning innevarande år	15	5	15	5
Slutavräkningsdifferens föregående år	5	1	5	1
Summa skatteintäkter	500	506	500	506

Exempel

Upplysningar om redovisningsprinciper

Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baseras på SKL:s decemberprognos i enlighet med rekommendation RKR 4.2. Efter bokslutets upprättande har SKL publicerat en ny prognos i februari som pekar på ett utfall som avviker från tidigare prognos med X tkr.

Kommentar

Bokslutet ska ju bygga på decemberprognosen men om det finns färskare information vid årsredovisningens upprättande kan det vara lämpligt att ange denna bland redovisningsprinciperna.

8

Rekommendation 6.2

Rekommendation 6.2

Redovisning av bidrag till infrastrukturella investeringar

Upplysningskrav

Om bidraget uppgår till ett väsentligt belopp skall upplysning om jämförelsestörande post lämnas enligt Rådets rekommendation nr 3.1 Redovisning av extraordinära poster och upplysningar för jämförelse ändamål.

Kommentar

Tilläggsupplysningar om bidrag till statlig infrastruktur regleras i 5 kap. 7 § lagen om kommunal redovisning:

”Varje bidrag som redovisas i balansräkningen ska upplösas med årliga enhetliga belopp under högst 25 år. Upplösningen ska påbörjas det år bidraget beslutas. För bidrag som har beslutats under år 2009 får dock upplösning påbörjas det år första utbetalningen av bidraget görs.

I not till balansräkningen och resultaträkningen ska för varje projekt anges det sammanlagda beloppet och vad bidraget avser. Därutöver ska i not till balansräkningen anges den valda tiden för bidragets upplösning, hur mycket av bidraget som upplöstes och i balansräkningen upptaget belopp. Lag (2009:1319).”

Exempel:

Not 13 Bidrag till statlig infrastruktur	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2013	2012	2013	2012
Bidrag nya järnvägen	5	10	5	10

Kommunfullmäktige beslutade i januari 2010 att medfinansiera ny järnvägssträckning genom kommunen med 25 miljoner kronor. Bidraget redovisas i balansräkningen och upplöses på 5 år.

Rekommendation 8.2

Rekommendation 8.2

Sammanställd redovisning

Upplysningskrav

Särskilda upplysningar om ekonomi och verksamhet ska lämnas om koncernföretagen. De särskilda upplysningarna ska ge en samlad bild av de ekonomiska engagemangen i koncernföretagen.

Den kommunala koncernens räkenskaper ska ställas upp jämte kommunens och jämföras med föregående års siffror. Samma räkenskapschema som kommunens ska användas för koncernen med tilläggsposter för sådant som inte täcks av den kommunala redovisningslagens räkenskapschema.

Tilläggsupplysningar ska lämnas enligt följande:

- Noter till resultat och balansräkningens poster ska i årsredovisningen utgöras av specifikationer till resultat och balansposterna och vara av samma typ som kommunens samt redovisas jämte dessa.
- Upplysningar om hur den kommunala koncernen definierats/avgränsats, vilka juridiska personer den består av och hur den förändrats i sin sammansättning under året ska anges.

Exempel

Notupplysning om ekonomiska engagemang

Not 27 Koncerninterna förhållanden									
Enhet	Ägd andel	Ägartillskott		Koncernbidrag		Utdelning			
		Givna	Mottagna	Givna	Mottagna	Given	Mottagen		
Kommunen			2						1
Stadshus AB	100%	30			33	1			
Bostadsbolaget	100%		30						
Energibolaget	100%			33					
Räddningstjänstförbundet	25%		2						
Enhet	Ägd andel	Försäljning		Lån		Räntor och borgensavgifter		Borgen	
		Intäkt	Kostnad	Givare	Mottagare	Intäkt	Kostnad	Givare	Mottagare
Kommunen		26		100		4		1 500	
Stadshus AB	100%			100	100	4	4		1 000
Bostadsbolaget	100%	5			50		2		300
Energibolaget	100%		30		50		2		200
Räddningstjänstförbundet	25%		1						

Exempel

Notupplysningar om redovisningsprinciper

I den kommunala koncernen ingår samtliga bolag och kommunalförbund som kommunen har minst 20 % inflytande i. Inga förändringar har skett under året i kommunkoncernens sammansättning. Kommunkoncernens medlemmar och ägarandelar framgår av figur på sid x.

Kommentar

Observera att ibland kan faktorer som ekonomisk betydelse, fördelning av övrigt ägande eller avtal innebära att företag där kommunens röstetal understiger 20 % ska tas med i den kommunala koncernen. Om så sker bör motivet till att företaget tagits med framgå av redovisningsprinciperna.

Samtliga noter i denna skrift utgör exempel på att kommunen och den kommunala koncernen redovisas på ett enhetligt sätt.

REKOMMENDATION 8.2

10

Rekommendation 10.1

Rekommendation 10.1

Avsättningar och ansvarsförbindelser

Upplysningskrav

För varje avsättning ska upplysningar lämnas om följande:

- a) det redovisade värdet vid periodens början och slut,
- b) de avsättningar som gjorts under perioden, inklusive ökning av befintliga avsättningar, c) belopp som tagits i anspråk under perioden för att reglera förpliktelsen,
- d) utnyttjade belopp som har återförts under perioden,
- e) ökningen under perioden av nuvärdesberäknade belopp på grund av tidseffekten och effekten av varje ändring i diskonteringsräntan.

Dessutom ska följande upplysningar lämnas för varje avsättning:

- a) en kortfattad beskrivning av förpliktelsens karaktär och den förväntade tidpunkten för varje utflöde av resurser som förpliktelsen leder till,
- b) en indikation om osäkerheterna om beloppet eller tidpunkten för dessa utflöden. Upplysningar skall lämnas om betydelsefulla antaganden som gjorts rörande framtida händelser som påverkat värderingen,
- c) beloppet av varje förväntad gottgörelse som har redovisats som tillgång.

För varje slag av ansvarsförbindelse på balansdagen skall, såvida inte sannolikheten för en reglering av en ansvarsförbindelse är ytterst liten, kommunen eller landstinget lämna en kortfattad beskrivning av dess karaktär och, där det är praktiskt möjligt,

- a) en uppskattning av dess finansiella effekt,
- b) en indikation om osäkerheterna beträffande beloppet eller tidpunkten för utbetalningar samt c) möjligheten att eventuell gottgörelse erhålls.

Exempel

Notupplysning avsättning

Not 20 Övriga avsättningar	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2013	2012	2013	2012
Avsatt för återställande av deponi *)				
Redovisat värde vid årets början	21	20	21	20
Nya avsättningar	3	0	3	0
lanspråktaga avsättningar	-8	0	-8	0
Outnyttjade belopp som återförts	0	0	0	0
Förändring av nuvärdet	1	1	1	1
Utgående avsättning	17	21	17	21
Avsatt för omstruktureringsåtgärder **)				
Redovisat värde vid årets början	-	-	2	2
Nya avsättningar	5	0	5	0
lanspråktaga avsättningar	-	-	-1	-
Outnyttjade belopp som återförts	-	-	-1	-
Utgående avsättning	5	0	5	2
Summa övriga avsättningar	22	21	22	23

*) Avsättningen avser återställande av deponin x-tippen. Återställandet påbörjas 2010 och beräknas pågå tom 2015.

***) Avser dels avsättning för omstrukturering av bostadsbolaget som slutförts under 2013 och dels en ny avsättning 2013 för avveckling av kommunens medlemskap i Räddningstjänstförbundet som beräknas att slutföras under 2014 eller 2015. Utträdesavgiften är fastställd i avtal med övriga medlemmar i förbundet.

Exempel

Notupplysning Ansvarförbindelse

Not 25 Övriga ansvarförbindelser	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2013	2012	2013	2012
Borgensåtaganden				
Folketshusföreningen	25	25	25	25

Folketshusföreningen har förbrukat sitt eget kapital. En avveckling av verksamheten pågår. I skrivande stund går det inte avgöra om tillgångarna täcker skulderna. Som mest kan kommunen tvingas infria borgen med 25 mnkr men sannolikt är att huvudelen av skulderna kan finansieras med befintliga tillgångar.

Exempel

Upplysninger om redovisningsprinciper

Avsättningar för deponi har tagits upp till av det belopp som bedöms krävas för att reglera förpliktelsen på balansdagen. Beloppet baserar sig på en projektering som gjordes 2006. Kalkylen har därefter uppdaterats årligen. Åtagandet är nuvärdesberäknat med en ränta på 4 %. En ny projektering av det slutliga återställandet pågår för närvarande och kan komma att leda till ökade kostnader, samtidigt som användningstiden för deponin kan komma att utökas med 5-10 år.

Åtgärder för omstrukturering i bostadsbolaget avser kostnader för avveckling av personal och är beräknad utifrån avtalsenliga avgångsvederlag i 2012 års löneläge. Ett nytt löneavtal under 2013 kan komma att öka beloppet om avveckling inte skett innan dess.

Kommunens avsättning för utträde ur räddningstjänstförbundet är beloppsmässigt reglerad i avtal. Förhandlingar pågår dock om tidpunkten.

Kommentar

Upplysninger om redovisningsprinciper m.m. är viktiga för avsättningar eftersom posten till sin karaktär bygger på bedömningar. Frågor som bör besvaras förutom de obligatoriska uppgifterna är: vilken sorts kostnader avser avsättningen, vad baserar sig beräkningen på, är den nuvärdesberäknad och i så fall med vilken räntesats?

11

Rekommendation 11.1

Rekommendation 11.1

Materiella anläggningstillgångar

Upplyningskrav

För varje slag av materiell anläggningstillgång skall upplysning lämnas om

- tillämpad avskrivningsmetod,
- nyttjandeperiod eller tillämpad procentsats för avskrivning,
- anskaffningsvärde och
- ackumulerade avskrivningar.

För varje slag av materiell anläggningstillgång skall en avstämning presenteras för det aktuella året som visar

- redovisat värde vid årets början,
- investeringar,
- redovisat värde av avyttringar och utrangerade anläggningstillgångar,
- nedskrivningar,
- återförda nedskrivningar,
- avskrivningar,
- överföringar från eller till annat slag av tillgång
- övriga förändringar och
- redovisat värde vid årets slut.

Upplysningar skall lämnas om vilka beloppsgränser som tillämpas vid bedömningen av vad som skall anses vara inventarier av mindre värde och därför inte aktiveras.

Vidare skall upplysningar lämnas om den redovisningsprincip som tillämpats vid beräkning av kostnader för återställande av den plats där en materiell anläggningstillgång varit installerad eller uppförd.

Exempel

Notupplysning

Not 11 Materiella anläggningstillgångar	Kommunen				Kommunkoncernen			
	Totalt		Därav finansiell leasing		Totalt		Därav finansiell leasing	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012
Mark, byggnader och tekniska anläggningar								
Anskaffningsvärde	781	701	80	-	1 401	1 200	-	-
Ackumulerade avskrivningar	-323	-330	-1	-	-723	-700	-	-
Ackumulerade nedskrivningar	-78	-50			-78	-50		
Bokfört värde	380	321	79	-	600	450	-	-
Avskrivningstider	15-50 år	15-50 år	20 år	20 år	10-50 år	10-50 år		

Linjär avskrivning tillämpas för samtliga tillgångar utom för anläggningar för deponi, se avsnittet redovisningsprinciper

	Totalt		Därav finansiell leasing		Totalt		Därav finansiell leasing	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012
	Maskiner och inventarier							
Anskaffningsvärde	120	102	-	-	310	260	25	25
Ackumulerade avskrivningar	-18	-15	-	-	-62	-50	-10	-5
Ackumulerade nedskrivningar	-6	-5	-	-	-13	-10	-	-
Bokfört värde	96	82	-	-	235	200	15	20
Avskrivningstider	15-50 år	15-50 år			10-50 år	10-50 år	5 år	5 år

Linjär avskrivning tillämpas för samtliga maskiner och inventarier

	Totalt		Därav finansiell leasing		Totalt		Därav finansiell leasing	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012
	Övriga materiella anläggningstillgångar							
Anskaffningsvärde	10	8	-	-	10	8	-	-
Ackumulerade avskrivningar	-	-	-	-	-	-	-	-
Ackumulerade nedskrivningar	-	-	-	-	-	-	-	-
Bokfört värde	10	8	-	-	10	8	-	-
Avskrivningstider	15-50 år	15-50 år	20 år	20 år	10-50 år	10-50 år		

Pågående investeringar avskrivs ej.

	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2013	2012	2013	2012
Mark, byggnader och tekniska anläggningar				
Redovisat värde vid årets början	321	343	450	481
Investeringar	110	30	231	40
Redovisat värde av avyttringar och uttrangerade anläggningstillgångar	-2	-8	-2	-8
Nedskrivningar	-28	-26	-28	-26
Återförda nedskrivningar	-	2	-	2
Avskrivningar	-21	-20	-51	-48
Överföring från eller till annat slag av tillgång	-	-	-	8
Övriga förändringar	-	-	-	1
Redovisat värde vid årets slut	380	321	600	450
Maskiner och inventarier				
Redovisat värde vid årets början	82	70	200	194
Investeringar	19	20	63	42
Redovisat värde av avyttringar och uttrangerade anläggningstillgångar	-	-1	-4	-10
Nedskrivningar	-1	-3	-3	-6
Återförda nedskrivningar	-	-	-	-
Avskrivningar	-4	-4	-21	-20
Redovisat värde vid årets slut	96	82	235	200
Övriga materiella anläggningstillgångar				
Redovisat värde vid årets början	8	16	8	16
Investeringar	2	0	2	0
Överföring från eller till annat slag av tillgång	-	-8	-	-8
Redovisat värde vid årets slut	10	8	10	8

Exempel**Upplysningar om redovisningsprinciper****Gränsdragning mellan kostnad och investering**

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med en nyttjandeperiod om minst 3 år klassificeras som anläggningstillgång om beloppet överstiger gränsen för mindre värde. Gränsen för mindre värde har satts till 22 000 kr och gäller som gemensam gräns för materiella- och immateriella tillgångar och därmed också för finansiella leasingavtal.

Anskaffningsvärde

Investeringsbidrag, anslutningsavgifter och gatukostnadsersättningar tas fr.o.m. 2013 upp som en förutbetalad intäkt och periodiseras över anläggningens nyttjandeperiod. Tidigare redovisades investeringsbidrag och gatukostnadsersättningar så att de reducerade det bokförda värdet, och anslutningsavgifter intäktsfördes i sin helhet. Jämförelsetalen för tidigare år har omräknats enligt den nya principen.

I anskaffningsvärdet för större investeringar som överstiger 1 mnkr och pågår under minst 6 månader ingår lånekostnader. Under 2013 har kommunens genomsnittliga ränta på utestående lån använts 4,2 % (3,87 %). Under året har totalt räntor på 1 245 000 kr (745 000 kr) aktiverats.

I anskaffningsvärdet för deponianläggningar ingår avsättning för återställande. Se avsnittet avsättningar.

Avskrivning

Avskrivning av materiella anläggningstillgångar görs för den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning baserat på anskaffningsvärdet exklusive eventuellt restvärde. På tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs emellertid inga avskrivningar

Avskrivningstider

Följande avskrivningstider tillämpas normalt i kommunen: 3, 5, 10, 15, 20, 30, 50 år

En samlad bedömning av nyttjandeperioden för respektive tillgångstyp görs. Tillgångstypen skrivs sedan av på den närmast lägre avskrivningstiden.

För tillgångar med identifierbara komponenter som har olika nyttjandeperiod där varje komponents värde uppgår till minst 100 000 kr tillämpas komponentavskrivning.

För tillgångar där nyttjandeperioden styrs i avtal (t.ex. leasing) används den planerade verkliga nyttjandeperioden som avskrivningstid.

För tillgångar med ett anskaffningsvärde överstigande 500 000 kr och en nyttjandeperiod understigande 15 år görs en mer individuell bedömning av nyttjandeperioden, vilken därmed kan avvika från kommunens normala avskrivningstider.

Omprövning av nyttjandeperioden sker om det finns omständigheter som pekar på att det är nödvändigt (t.ex. verksamhetsförändringar, tekniskskiften, organisationsförändringar). Normalt omprövas dock inte tillgångars nyttjandeperiod om avskrivningstiden är 10 år eller lägre och det bokförda restvärdet understiger 500 000 kr.

För tillgångar med en nyttjandeperiod överstigande 15 år görs dock alltid en omprövning vid större reparations- eller ombyggnadsåtgärder eller när halva respektive två tredjedelar av ursprungligt bedömd nyttjandetid förflutit. Om en ny bedömning av nyttjandeperioden avviker från tidigare fastställd avskrivningstid ändras avskrivningstiden alltid om den bedöms vara kortare. Bedöms nyttjandetiden vara längre ändras den normalt bara om det oavskrivna beloppet för tillgången överstiger 500 000 kr.

Avskrivningsmetod

I normalfallet tillämpas linjär avskrivning, dvs. lika stora nominella belopp varje år. Avskrivning påbörjas när tillgången tas i bruk.

Andra metoder används i speciella fall när dessa bättre återspeglar tillgångens förbrukning och tillgången har ett värde som överstiger 100 000 kr. Ett sådant exempel är anläggning för deponi där en produktionsberoende avskrivningsmetod tillämpas, vilket innebär att avskrivning görs i den takt som deponin tas i anspråk.

Kommentar

Upplysningskraven för materiella anläggningstillgångar påverkas också av rekommendationerna 13.1 Redovisning av leasing/hyra samt 15. Redovisning av lånekostnader.

Rekommendation 11.1 innehåller inget krav redovisning av ackumulerade nedskrivningar. Om sådana finns kan de redovisas på en egen rad, som i exemplet ovan eller summeras ihop med avskrivningarna.

Vägledning avseende gräns för mindre värde kan hämtas från informationen Korttidsinventarier och inventarier av mindre värde (september 2012).

Förutom obligatoriska uppgifter är det lämpligt att beskriva principerna för fastställande av nyttjandeperiod. Angivna intervall av avskrivningstider kan med fördel kompletteras med uppgift om ett vägt medeltal för avskrivningstiden inom respektive tillgångsgrupp.

12

Rekommendation 12.1

Rekommendation 12.1

Redovisning av immateriella tillgångar

Upplysningskrav

För varje slag av immateriell tillgång ska följande upplysningar lämnas, uppdelade på internt upparbetade och förvärvade immateriella tillgångar:

- tillämpad avskrivningsmetod
- nyttjandeperiod
- uppgifter för periodens början och slut om:
 - anskaffningsvärde
 - ackumulerade avskrivningar
 - ackumulerade nedskrivningar

För immateriella tillgångar ska en avstämning mellan det redovisade värdet vid periodens början och slut presenteras.

Avstämningen skall innehålla följande uppgifter:

- redovisat värde vid årets början
- investeringar
- utrangeringar och avyttringar
- nedskrivningar
- återförda nedskrivningar
- avskrivningar
- övriga förändringar
- redovisat värde vid årets slut

I de fall immateriella tillgångar inte utgör en väsentlig post i balansräkningen kan upplysningskravet begränsas till vad som anges i första stycket ovan, dvs. uppgifter om anskaffningsvärde, ackumulerade avskrivningar och ackumulerade nedskrivningar.

Exempel Notupplysning

	Kommunen		Kommunkoncernen*	
Not 10 Immateriella tillgångar	2013	2012	2013	2012
Internt upparbetade IT system för energidebitering				
Anskaffningsvärde	0	0	15	15
Ackumulerade avskrivningar	0	0	6	3
Ackumulerade nedskrivningar	0	0	0	0
Bokförtvärde	0	0	9	12
Avskrivningstid			5år	5år
Förvärvade IT-licenser				
Anskaffningsvärde	5	5	7	7
Ackumulerade avskrivningar	2	1	3	2
Ackumulerade nedskrivningar				
Bokförtvärde	3	4	5	5
Avskrivningstid	3-7 år	3-7 år	3-7 år	3-7 år
	Kommunen		Kommunkoncernen	
Imateriella tillgångar	2013	2012	2013	2012
Redovisat värde vid årets början	4	5	17	22
Årets investeringar				
Utrangeringar och avyttringar				
Årets nedskrivningar				
Återförda nedskrivningar				
Årets avskrivningar	-2	-1	-4	-5
Övriga förändringar				
Redovisat värde vid årets slut	2	4	13	17

Exempel

Upplysningar om redovisningsprinciper

Gränsdragning mellan kostnad och investering

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med en nyttjandeperiod om minst 3 år klassificeras som anläggningstillgång om beloppet överstiger gränsen för mindre värde. Gränsen för mindre värde har satts till 22 000 kr och gäller som gemensam gräns för materiella- och immateriella tillgångar och därmed också för finansiella leasingavtal.

Kommentar

I den mån kommunen endast har antingen internt upparbetade eller förvärvade immateriella tillgångar bör det ändå framgå av rubriceringen vilken sorts tillgång det är.

13

Rekommendation 13.2

Rekommendation 13.2

Redovisning av hyres-/leasingavtal

Upplyningskrav

Leasetagare ska för finansiella leasingavtal med en avtalstid överstigande tre år lämna följande upplysningar:

- a. Redovisat värde per balansdagen för varje tillgångsslag.*
- b. En avstämning per balansdagen mellan totala minimileaseavgifter och deras nuvärden. Dessutom skall de nuvärdesberäknade minimileaseavgifterna fördelas på förfallotidpunkter enligt följande:*
 - inom ett år,*
 - senare än ett år men inom fem år,*
 - senare än fem år.*
- c. Variabla avgifter som ingår i periodens resultat.*

Leasetagare ska för ej uppsägningsbara operationella leasingavtal med en avtalstid som överstiger tre år lämna följande upplysningar:

- a. Det sammanlagda beloppet per balansdagen av framtida minimileaseavgifter, fördelade på förfallo tidpunkter enligt följande:*
 - inom ett år,*
 - senare än ett år men inom fem år,*
 - senare än fem år.*

Upplýsningar ska lämnas om vilka kriterier som använts om leasingavtal hänförs till operationella avtal enbart med hänsyn till avtalets värde. Upplýsningskraven beträffande finansiella respektive operationella leasingavtal gäller även för sale and lease backtransaktioner.

Upplýsning ska lämnas om unika eller ovanliga avtalsvillkor.

Exempel Notupplysning

Not 26 Leasing	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2013	2012	2013	2012
Finansiella leasingavtal över 3 år				
Fastigheter				
Totala minimileaseavgifter	145	150	-	-
Nuvärde minimileaseavgifter	60	59	-	-
Därav förfall inom 1 år	20	19	-	-
Därav förfall inom 1-5 år	30	28	-	-
Därav förfall senare än 5 år	10	12	-	-
Varaibla avgifter som ingår i periodens resultat	2	2	-	-
Maskiner och inventarier				
Totala minimileaseavgifter	15	16	28	32
Nuvärde minimileaseavgifter	12	14	23	25
Därav förfall inom 1 år	6	7	9	10
Därav förfall inom 1-5 år	6	7	10	11
Därav förfall senare än 5 år	-	-	4	4
Varaibla avgifter som ingår i periodens resultat	1	1	2	2
Ej uppsägningsbara operationella leasingavtal överstigande 3 år				
Minimileaseavgifter				
Med förfall inom 1 år	20	22	30	32
Med förfall inom 1-5 år	30	32	40	42
Med förfall senare än 5 år	160	160	190	200

Exempel**Upplýsningar om redovisningsprinciper**

Avtal med ett värde understigande 22 000 kr har klassificerats som operationella, även om de i övrigt uppfyller kriterierna för ett finansiellt avtal.

Kommentar

Noterna kan med fördel delas upp i extern leasing och koncernintern leasing. Redovisat värde per tillgångslag återfinns under noten för materiella anläggningstillgångar.

14

Rekommendation 14.1

Rekommendation 14.1

Byte av redovisningsprinciper, ändringar i uppskattningar och bedömningar samt rättelser av fel

Upplisyingskrav

Upplisyning skall lämnas om orsaken till bytet av redovisningsprincip. Om byte av redovisningsprincip sker med retroaktiv tillämpning ska upplisyning lämnas om effekten på eget kapital. Upplisyning ska också lämnas om den påverkan som bytet har för den aktuella räkenskapsperioden.

Om effekten av principbytet uppfyller kriterierna för jämförelsestörande post ska upplisyning lämnas i enlighet med rekommendation 3.1 Redovisning av extraordinära poster och upplisyningar för jämförelse ändamål.

Vid tillämpning framåt ska upplisyning lämnas om effekten på redovisat periodresultat. Jämförelseuppgifter i årsredovisning och delårsrapporter ska, för att vara meningsfulla, omräknas med tillämpning av den nya redovisningsprincipen. Korrigeringen mot ingående eget kapital sker för det första år som jämförelsen omfattar.

Omräkning kan underlåtas för ett eller flera år om omräkningen inte är meningsfull, eller då värdet av den information som en sådan omräkning ger inte står i rimlig proportion till kostnaden för att ta fram informationen. Sker inte omräkning, ska information lämnas om skälen till detta. Om omräkning av jämförelsetalen inte skett i flerårsöversikter i exempelvis årsredovisningar skall information lämnas om skälen till detta.

När rättelse av väsentliga fel görs ska upplisyning lämnas om

- a) karaktären av felet i den tidigare perioden,
- b) för varje tidigare redovisad period, i den mån det är praktiskt genomförbart, rättelsebeloppet för varje påverkad post i de finansiella rapporterna och
- c) om retroaktiv omräkning är praktiskt ogenomförbar för en viss tidigare period, de omständigheter som ledde till att detta förhållande föreligger och en beskrivning av hur och från när felet har rättats.

Eget kapital	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2013	2012	2013	2012
Ingående eget kapital enligt fastställd balansräkning	443	425	733	695
Byte av redovisningsprincip VA	-26		-26	
Byte av redovisningsprincip anslutningsavgifter	-20		-20	
Årets resultat	20	18	30	38
Utgående balans	20	20	76	48

Exempel

Upplysningar om redovisningsprinciper

Från och med 2013 tillämpas RKR 18 Redovisning av intäkter. Rekommendationen innebär att statsbidrag till anläggningstillgångar och anslutningsavgifter periodiseras över anläggningstillgångens nyttjandeperiod. Ackumulerat överskott i VA-verksamheten har, genom att tidigare anslutningsavgifter periodiserats retroaktivt, fått ett minskat ackumulerat överskott. Återstående överskott i VA-verksamheten har omklassificerats från eget kapital till långfristig skuld.

Omklassificeringen av statsbidrag innebär att anskaffningsvärdet för anläggningstillgångar samt ackumulerade avskrivningar ökat och att en motsvarande skuld redovisas bland långfristiga skulder. Årets avskrivningar och verksamhetens intäkter har på grund av principändringen ökat med 0,5 mnkr. Resultatet har dock ej påverkats.

För VA-verksamheten innebär förändringen att 46 mnkr omklassificerats till långfristig skuld varav 20 mnkr avser periodiserade anslutningsavgifter och 26 mnkr avser ackumulerade överuttag. Principförändringen innebär en påverkan på årets resultat med 1,5 mnkr.

Jämförelsetalen för föregående år har omräknats enligt den nya principen.

REKOMMENDATION 14.1

15

Rekommendation 15.1

Rekommendation 15.1

Redovisning av lånekostnader

Upplysningskrav

Upplysning skall lämnas om

- a) huvudmetoden eller den alternativa metoden tillämpats,*
- b) summan av lånekostnader som inräknats i tillgångars anskaffningsvärden under redovisningsperioden,*
- c) vilken ränta som använts för att beräkna värdet av de finansiella kostnader som inkluderas i tillgångens anskaffningsvärde.*

Exempel

Upplysningar om redovisningsprinciper

Alt 1 - huvudmetoden

I anskaffningsvärdet ingår inga lånekostnader.

Alt 2 - alternativmetoden

I anskaffningsvärdet för större investeringar som överstiger 1 mnkr och pågår under minst 6 månader ingår lånekostnader. Under 2013 har kommunens genomsnittliga ränta på lån använts 4,2 % (3,87 %). Under året har totalt räntor på 1 245 000 kr (750 000 kr) aktiverats.

Kommentar

Aktiverade ränteutgifter kan också med fördel läggas in som en särskild rad i noten för materiella tillgångar.

16

Rekommendation 16.2

Rekommendation 16.2

Redovisning av kassaflöden

Upplysningskrav

Av kassaflödesanalysen eller av upplysningar ska eventuella justeringar av poster som ej är likviditetspåverkande framgå. Rörelsekapitalets förändring ska specificeras. Av upplysningarna ska också framgå väsentliga betalningsflödespåverkande händelser som avviker från det normala.

Exempel

Not 28 Ej likviditetspåverkande poster	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2013	2012	2013	2012
Av- och nedskrivningar	-20	-20	-76	-48
Avsatt till pensioner	-10	-10	-16	-18
Övriga avsättningar	-9	-1	-9	-1
Förändring långfristiga peridiseringar	-11	-11	-2	-2
Upplösning av bidrag till statlig infrastruktur	-5	-5	-5	-5
Realisationsvinster	-40	-50	-90	-50
Summa ej rörelsekapitalpåverkande	-95	-97	-198	-124

Kommentar

Betalningsflödespåverkande händelser som avviker från det normala kan vara t.ex:

- Tillfälliga statsbidrag
- Utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur
- Återbetalade AFA avgifter
- Större investeringar eller försäljningar
- Exploateringsverksamhet
- Utbetalning av premier/avsättningar till pensionsstiftelse/försäkring

17

Rekommendation 17

Rekommendation 17

Värdering och upplysningar om pensionsförpliktelser

Upplysningskrav

Upplysningar om pensionsavsättning ska lämnas i not enligt följande:

- a) det redovisade värdet vid periodens början,*
- b) de väsentliga poster som har förändrat pensionsavsättningen under året,*
- c) det redovisade värdet vid periodens slut.*

Om någon del av pensionsförpliktelsen tryggats genom försäkring ska upplysning lämnas om vilka förpliktelser som tryggats och det belopp varmed den totala redovisade förpliktelsen minskats på grund av försäkringen.

Upplysning ska lämnas om storleken av överskottsmedel.

Upplysning ska lämnas om aktualiseringsgrad för underlaget för beräkningen av pensionsförpliktelserna.

Motsvarande upplysningar ska lämnas för pensionsförpliktelser som redovisas under ansvarsförbindelser.

För pensionsförpliktelse som inte omfattas av RIPS 07 ska upplysningar lämnas om tillämpade beräkningsgrunder samt vilket belopp förpliktelsen upptagits till.

Exempel Notupplysning

Not 19 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2013	2012	2013	2012
Specifikation - Avsatt till Pensioner				
Särskild avtals/ålderspension	15	14	20	19
Förmånsbestämd/kompl pension	14	10	15	9
Ålderspension	14	10	15	9
Pension till efterlevande	14	16	13	15
Summa pensioner	57	50	63	52
Löneskatt	14	12	15	13
Summa avsatt till pensioner	71	62	78	65
Antal visstidsförordnanden				
Politiker	4	3	4	3
Tjänstemän	1	1	7	7
Beräkningsgrund för pensioner framgår av avsnittet Redovisningsprinciper se sid xx				
Avsatt till pensioner				
Ingående avsättning	62	53	65	49
Nya förpliktelser under året	8	8	13	15
Varav				
<i>Nyintjänad pension</i>	5	5	9	11
<i>Ränte- och basbeloppsuppräknning</i>	1	1	1	1
<i>Ändring av försäkringstekniska grunder</i>	1	1	1	1
<i>Pension till efterlevande</i>	1	1	1	1
<i>Övrig post</i>			1	1
Årets utbetalningar	-1	-1	-3	-2
Förändring av löneskatt	2	2	3	3
Summa avsatt till pensioner	71	62	78	65
Aktualiseringsgrad	75%	75%	75%	75%
Beräkningsgrund för pensioner framgår av avsnittet Redovisningsprinciper, se sid xx.				

Exempel**Upplysningar om redovisningsprinciper**

Förpliktelser för pensionsåtaganden för anställda i kommunen är beräknade enligt RIPS07. Pensionsåtaganden för anställda i de företag som ingår i kommunkoncernen redovisas enligt Bokföringsnämndens allmänna råd.

Förpliktelser för särskild avtals/ålderspensioner som inte regleras enligt RIPS07 är nuvärdesberäknade med en kalkylränta på 2 %. För avtal med samordningsklausul utgår beräkningen från de förhållanden som är kända vid bokslutstillfället. Om inget annat är känt görs beräkningen utifrån att ingen samordning kommer att ske.

Visstidsförordnanden som ger rätt till särskild avtalspension redovisas som avsättning när det är troligt att de kommer att leda till utbetalningar. Avtal som inte lösts ut redovisas som ansvarsförbindelse.

Kommentar

Observera att förtroendevalda som har uppdrag på en betydande del av heltid normalt har rätt till pension enligt Bestämmelser om pension och avgångsersättning för förtroendevalda (PBF) och ska ingå i beräkningen av pensionsåtagande som ansvarsförbindelse eller avsättning och ska ingå i siffran för visstidsförordnanden.

18

Rekommendation 18

Rekommendation 18

Redovisning av intäkter

Upplysningskrav

Avseende förutbetalda intäkter ska en beskrivning av väsentliga inkomstgrupper jämfört med föregående år redovisas. Grunderna för intäktsföring för olika poster ska anges, dvs. över vilken tid och enligt vilket mönster som inkomsten kommer att intäktsföras.

Exempel Notupplysning

	Kommunen		Kommunkoncernen	
Not 21 Långfristiga skulder	2013	2012	2013	2012
Förutbetalda intäkter som regleras över flera år				
Investeringsbidrag	88	83	188	174
återstående antal år (vägt snitt)	13	14	6	7
Gatukostnadsersättningar	13	12	13	12
återstående antal år (vägt snitt)	27	28	27	28
Anslutningsavgifter	70	87	70	87
återstående antal år (vägt snitt)	22	19	22	19
Summa förutbetalda intäkter	171	182	271	273
Investeringsbidrag, gatukostnadsersättningar och anslutningsavgifter periodiseras linjärt under samma nyttjandetid som motsvarande tillgång har.				

Exempel

Upplysningar om redovisningsprinciper

Investeringsbidrag, anslutningsavgifter och gatukostnadsersättningar tas fr.o.m. 2013 upp som en förut- betald intäkt och redovisas bland långfristiga skulder och periodiseras över anläggningarnas respektive nyttjandeperiod. Tidigare redovisades investeringsbidrag och gatukostnadsersättningar så att de reducerade det bokförda värdet, och anslutningsavgifter intäktsfördes i sin helhet. Jämförelsetalen för tidigare år har omräknats enligt den nya principen.

Kommentar

Förutbetalda intäkter som regleras under nästkommande år redovisas bland kortfristiga skulder och behöver inte kommenteras särskilt.

19

Rekommendation 19

Rekommendation 19

Nedskrivningar

Upplysningskrav

Om en nedskrivning eller återföring har gjorts efter prövning, ska följande upplysningar lämnas för varje tillgång:

- a. Beloppet som påverkat resultatet under perioden.
- b. Upplysning om slag av den tillgång som varit föremål för nedskrivning eller återföring.
- c. De händelser eller omständigheter som lett till nedskrivningen eller återföringen.
- d. Huruvida tillgångens återvinningsvärde utgörs av nettoförsäljningsvärde eller anpassat användningsvärde.
- e. Hur återvinningsvärdet fastställts.

Exempel

Nedskrivning av fastigheten Rådhuset har skett med 1 miljon kronor. Fastigheten är idag oanvänd och fullmäktige har beslutat att fastigheten ska försälas. Nettoförsäljningsvärdet har efter en värdering av Mäklarbyrå AB bedömts understiga bokfört värde med en miljon kronor.

20

Rekommendation 20

Rekommendation 20

Redovisning av finansiella tillgångar och finansiella skulder

Upplysningskrav

Kommunen ska lämna upplysningar om finansiella tillgångar och finansiella skulder i den utsträckning som är nödvändigt för att användaren av årsredovisningen ska kunna bedöma:

- betydelsen av finansiella tillgångar och finansiella skulder för kommunens resultat och finansiella ställning,
- karaktären och omfattningen av risker härrörande från finansiella tillgångar och finansiella skulder som kommunen är exponerad för, samt
- hur kommunen hanterar de risker som beskrivits i enlighet med punkten b) ovan.

Följande upplysningar ska dock minst lämnas:

- En sammanfattande beskrivning av policy för hantering av för kommunen väsentliga risker förknippade med finansiella tillgångar och finansiella skulder, såsom exempelvis ränterisk, valutarisk, kreditrisk, etc.
- Genomsnittlig upplåningsränta.
- Genomsnittlig räntebindningstid.
- En analys över upplåningens förfallostruktur.
- Marknadsvärde för samtliga finansiella tillgångar som handlas på en aktiv marknad. Upplysningarna ska även omfatta finansiella placeringar som innehas inom ramen för pensionsmedelsförvaltning. För sådana placeringar ska dock ytterligare upplysningar lämnas i enlighet med RKR 7.1 Upplysningar om pensionsmedel och pensionsförpliktelser.
- Om en uppskrivning gjorts av en finansiell anläggningstillgång ska det enligt 6 kap. 6 § lagen (1997:614) om kommunal redovisning i not lämnas upplysning om det uppskrivna beloppet.
- I de fall kommunen innehar sammansatta instrument ska det bland redovisningsprinciperna lämnas upplysning om hur kommunen valt att redovisa dessa.
- Om det gjorts en periodisering av emissionskostnader och andra transaktionskostnader i samband med upptagande av lån ska det bland redovisningsprinciperna lämnas upplysning om vilken princip som valts för periodisering.

Uppgifter om lån i banker och kreditinstitut	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2013	2012	2013	2012
Genomsnittlig ränta	3,80%	3,50%	3,80%	3,50%
Genomsnittlig räntebindningstid	150 dagar	30 dagar	150 dagar	30 dagar
Lån som förfaller inom				
1 år	50		50	
2-3 år	30	80	30	80
3-5 år	20	20	20	20

Kommunen har avtal med banken om refinansiering av lån med kortare återstående löptid än 1 år.

Kommentar

Redogörelse för finanspolicy och beskrivning av risker och riskhantering lämnas lämpligen i förvaltningsberättelsen.

21

Rekommendation 21

Rekommendation 21

Redovisning av derivat och säkringsredovisning

Upplysningskrav

Utöver de upplysningar som ska lämnas enligt RKR:s rekommendation ”20 Redovisning av finansiella tillgångar och finansiella skulder” ska kommunen även lämna följande upplysningar:

- a) En beskrivning av de säkringsrelationer som fanns utestående på balansdagen
- b) En beskrivning av de finansiella instrument som identifierats som säkringsinstrument och instrumentens verkliga värden på balansdagen.
- c) En beskrivning av vilken påverkan säkringsinstrumenten har haft på kommunens resultaträkning under den gångna perioden. En kommun som använder ränteswappar för att säkra sin exponering för ränterisk ska exempelvis upplysa om hur kommunens räntekostnader har påverkats av förekomsten av ränteswapparna.
- d) RKR:s rekommendation ”20 Redovisning av finansiella tillgångar och finansiella skulder” kräver upplysning om genomsnittlig upplåningsränta och genomsnittlig räntebindningstid. Om kommunen använt derivat för att säkra ränterisk ska upplysning lämnas om genomsnittlig upplåningsränta respektive räntebindningstid före och efter beaktande av räntesäkringar.

Exempel

Säkringsdokumentation

Datum

20X3-04-01

Syftet med säkringen

Kommunen har en skuld på 300 MSEK som löper med rörlig ränta som förfaller den 30 juni 20X4. Kommunen bedömer det som mycket sannolikt att denna skuld då kommer att refinansieras och löpa i ytterligare tre år från och med den 1 juli 20X4 till och med den 30 juni 20X7. Syftet med säkringen är att eliminera variabiliteten i framtida kassaflöden avseende betalning av rörlig ränta och fixera räntekostnaderna till 2,5 % fram till och med den 30 juni 20X7.

Säkrad risk

Den säkrade risken utgörs av variabiliteten i framtida räntebetalningar på grund av förändringar i basräntan (STIBOR 3M).

Säkrad post

Framtida betalningar av rörlig ränta hänförliga till:

1. befintlig skuld om 300 MSEK (ref nr. 1234) fram till och med den 30 juni 20X4, samt
2. mycket sannolika framtida betalningar av rörlig ränta under perioden från och med 1 juli 20X4 till och med den 30 juni 20X7 som uppstår vid refinansiering av ovan nämnda skuld.

Säkringsinstrument

Ränteswapp (ref nr. 5678) genom vilken kommunen erhåller STIBOR 3M och betalar 2,5% ränta på nominellt belopp 300 MSEK under perioden 20X3-04-01 till och med 20X7-06-30

Bedömning av säkringsförhållandets effektivitet

Kommunen kommer att bedöma säkringsförhållandets effektivitet per varje balansdag genom att jämföra de huvudsakliga villkoren för säkringsinstrumentet med de huvudsakliga villkoren för den säkrade posten. De kritiska villkoren utgörs av nominella belopp, löptid, samt räntebas. Säkringsförhållandet anses vara effektivt så länge det inte sker någon väsentlig förändring av de huvudsakliga villkoren för antingen säkringsinstrumentet eller den säkrade posten.

Redovisning

Räntekupongerna på swappen redovisas löpande i resultaträkningen som en del av kommunens räntekostnader med hänsyn tagen till periodisering av upplupen ränta på swappen.

Not 21a Marknadsvärden ränteswappar	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2013	2012	2013	2012
Säkrad låneskuld	300	300	300	300
Marknadsvärde ränteswapp 3MSTIBOR 2,25/30-6-20X7	-3,6	-4,1	-3,6	-4,1
Årets räntekostnader har i jämförelse med att låna mot tremånadersränta gett en räntekostnadsökning på 75 tkr. En mer relevant jämförelse är att när lånet togs upp så hade ett fasträntelån med motsvarande löptid höjt årets räntekostnad med 150 tkr.				